

1. Κε Μουσουρούλη, η μακρά θητεία σας στο Υπουργείο Οικονομίας ως ΓΓΕΑ συνέπεσε με μεγάλες επιτυχίες σε ευρωπαϊκό/κοινοτικό επίπεδο. Μπορεί να θυμηθεί κανείς τις δημοσιονομικές προοπτικές 2005, το ΕΣΠΑ 2007-2013, την έγκριση των ΕΠ 2007-2013, τις στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις, τις αναθεωρήσεις των ΕΠ του Γ'ΚΠΣ. Πρόσφατα, μια ακόμη ευρωπαϊκή επιτυχία σημειώθηκε. Πρόκειται για τις διαπραγματεύσεις για την απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας που έληξαν, όπως έχει αναφερθεί, με μεγάλη επιτυχία για την Ελλάδα. Έχετε κάποια 'συνταγή' για την επιτυχία?

Δε πρόκειται για κάποια 'συνταγή' εκτός εάν ορίζουμε τη 'συνταγή' ως: σοβαρή και μεθοδική δουλειά, με συγκεκριμένο στόχο και σωστές διαπραγματεύσεις για την εξασφάλιση συμμαχιών. Αυτό είχαμε πράξει και τότε, κατά τη διαπραγμάτευση των δημοσιονομικών προοπτικών 2007-2013, γι αυτό και είχαμε αποσπάσει ένα εξαιρετικό αποτέλεσμα. Το ίδιο πράξαμε και τώρα. Ξέρετε, δεν είναι κάτι που έγινε την τελευταία στιγμή. Απαιτήθηκε πολύ καλή προετοιμασία, επι μακρόν και συνεχείς διαβουλεύσεις με την Επιτροπή, την Προεδρία του Συμβουλίου και την ομάδα των κρατών μελών που εξαρχής αντιτάχθηκαν στην πρόταση της Επιτροπής για επιβολή ιδιοκτησιακού διαχωρισμού των δραστηριοτήτων παραγωγής από αυτές των δικτύων μεταφοράς.

Σύμφωνα με την απόφαση του Συμβουλίου, η νέα Οδηγία για τον ηλεκτρισμό και το φυσικό αέριο, δεν υποχρεώνει πλέον τις εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή ή προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας να αποχωρήσουν πλήρως από οποιοδήποτε δραστηριότητα στα δίκτυα μεταφοράς, με πλήρη ιδιοκτησιακό διαχωρισμό.

Πρέπει να παραδεχθούμε ότι το διακύβευμα για τη χώρα μας ήταν πολύ υψηλό. Ειδικά για τον τομέα του ηλεκτρισμού, ο πλήρης ιδιοκτησιακός διαχωρισμός θα υποχρέωνε σε πώληση δημόσιας περιουσίας και υποδομών, και ειδικά στη χώρα μας, δεν θα επιδρούσε θετικά στη μείωση των τιμών, προς όφελος του καταναλωτή.

Η Ελλάδα, χάρη στη σωστή διαπραγμάτευση και τη δημιουργία ισχυρών συμμαχιών κατάφερε να γίνει αποδεκτή μια ισότιμη και σταθερή λύση χωρίς χρονικούς ή άλλους περιορισμούς. Έτσι, η απόφαση που λήφθηκε στο Συμβούλιο ανοίγει το δρόμο για την εφαρμογή μιας λύσης που ειδικά για τον ηλεκτρισμό, όχι μόνο δεν οδηγεί στην υποχρεωτική και απόλυτη διάσπαση της δημόσιας επιχείρησης παραγωγής και μεταφοράς ενέργειας αλλά αντιθέτως την ενδυναμώνει.

2. Ωστόσο, δεν θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι η Ελλάδα με την εφαρμογή της αποκαλούμενης 'τρίτης λύσης' γυρίζει πίσω σε καταστάσεις που επιτρέπουν την ενίσχυση του μονοπωλίου της ΔΕΗ?

Ξέρετε, δεν υπάρχει πισωγύρισμα. Η απελευθέρωση αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας βρίσκεται ήδη στο έβδομο έτος λειτουργίας της και αν και μπορεί κανείς να έχει επιφυλάξεις ή διαφωνία σχετικά με την πορεία της, ωστόσο, πρέπει να αναγνωρίσουμε τα σημαντικά βήματα που έχουν γίνει. Οι δύο υφιστάμενοι μηχανισμοί, δηλαδή η

Ημερήσια Αγορά Ενέργειας (ΗΕΠ) και ο μηχανισμός Μακροχρόνιας Επάρκειας Ισχύος, οι οποίοι ενσωματώθηκαν στον Κώδικα Διαχείρισης Συστήματος και Συναλλαγών ηλεκτρικής ενέργειας μετά από προτάσεις της ΡΑΕ, θεωρούμε ότι έχουν ήδη αρχίσει να αποδίδουν καρπούς.

Κατά τη διάρκεια των τελευταίων λίγων μηνών σημειώθηκε σημαντικότερη πρόοδος στο ζήτημα του Λογιστικού Διαχωρισμού, ο οποίος εγκρίθηκε από τη ΡΑΕ και προβλέπει –μεταξύ άλλων- και πλήρες σύστημα εσωτερικών συναλλαγών μεταξύ των διαφόρων δραστηριοτήτων της ΔΕΗ. Ταυτόχρονα, δημοσιεύτηκαν από τη ΔΕΗ τα πλήρως διαχωρισμένα οικονομικά της μεγέθη ανά δραστηριότητα.

Πιστεύω ακράδαντα ότι η διαδικασία της απελευθέρωσης της αγοράς αποτελεί νομοτέλεια όχι μόνο για τη χώρα μας αλλά και για ολόκληρη της ΕΕ. Είναι ένας δρόμος από τον οποίο είναι δύσκολο, αν όχι αδύνατο, να υπάρξει επιστροφή στην προγενέστερη κατάσταση. Η επιτυχία αυτής της προσπάθειας είναι κρίσιμη για τη χώρα μας και, αν και η ελληνική αγορά ενέργειας βρίσκεται σε μεταβατικό στάδιο και χρειάζεται ομολογουμένως τη δυνατότητα μιας περιόδου προσαρμογής, θεωρώ ότι πρέπει οπωσδήποτε να προχωρήσουμε μπροστά, να τηρήσουμε το χρονοδιάγραμμα, για να μπορούμε να μείνουμε στο παιχνίδι του ανταγωνισμού στο διεθνές περιβάλλον και να ελπίζουμε σε μια ανταγωνιστική οικονομία και μια βιώσιμη ανάπτυξη.

Η απόφαση του Συμβουλίου αποτελεί μια εξαιρετικά βιώσιμη λύση. Η εφαρμογή της στον ηλεκτρισμό θα σημαίνει και την πραγματοποίηση ενός εξόχως σημαντικού βήματος για την καλύτερη λειτουργία της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και η οποία, όχι μόνο δεν προκαλεί απότομες μεταβολές στα ελληνικά δεδομένα, αλλά επιτρέπει τη σταδιακή και ομαλή μετάβαση στο καθεστώς της πλήρους απελευθέρωσης προς όφελος των καταναλωτών ενέργειας. Το κέρδος μας θα είναι η παροχή των καλύτερων υπηρεσιών στους καταναλωτές με το χαμηλότερο δυνατό κόστος και ενισχύοντας την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού της χώρας.

3. Σε πρόσφατη ομιλία σας τονίσατε τα μεγάλα προβλήματα ενεργειακής επάρκειας της χώρας, ιδίως από το 2010 και μετά. Επιπλέον χαρακτηρίσατε το κράτος ως ρυπογόνο και σπάταλο. Είναι γεγονός ότι το Υπουργείο Ανάπτυξης καλείται να διαχειριστεί ένα δύσκολο ζήτημα. Πιστεύετε ότι είναι εφικτό ?

Ναι, και θα το επαναλάβω. Οι δεσμευτικοί στόχοι της ΕΕ επιβάλλουν για την Ελλάδα προσαρμογές στο μοντέλο παραγωγής και κατανάλωσής ενέργειας και αποτελούν μια πρώτης τάξεως ευκαιρία για ένα νέο μακροχρόνιο ενεργειακό σχεδιασμό που θα τεκμηριώνει την ανάγκη μεγάλων αλλαγών σε όλους τους επιμέρους ενεργειακούς τομείς που θα δημιουργήσουν νέες οικονομικές δραστηριότητες και απασχόληση.

Η τήρηση των υποχρεώσεών μας επιβάλλει, πέραν της έμφασης που πρέπει να δοθεί στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, και τη βελτιστοποίηση του χαρτοφυλακίου από το οποίο θα πρέπει να καλύψουμε το 82% της ζήτησης. Αυτό είναι αδύνατον με το σημερινό σπάταλο και ρυπογόνο ενεργειακό μας μοντέλο και ο χρόνος που απομένει μέχρι το 2020 δεν είναι πολύς. Όπως ήδη έχω αναφέρει, αν η δομή της ηλεκτροπαραγωγής παραμείνει η ίδια με σήμερα, αυτό σημαίνει ότι από το 2013 και μετά θα πρέπει να καταβάλλονται πάνω από 2 δις € το χρόνο για αγορά δικαιωμάτων εκπομπής, δηλαδή περίπου επιπλέον κόστος 35€/MWh, με αποτέλεσμα οι τιμές του ρεύματος να επιβαρυνθούν αρκετά. Συνεπώς, η ενεργειακή πολιτική για την ηλεκτροπαραγωγή δεν μπορεί να συνεχισθεί, τόσο ως προς το μείγμα καυσίμων όσο και ως προς τις τιμές του ρεύματος.

Πρέπει επομένως να στοχεύσουμε σε τρεις κατευθύνσεις:

- Την εξοικονόμηση και ορθολογική χρήση της ενέργειας σε όλες τις μορφές της και τους τομείς κατανάλωσης.
- Την επιτάχυνση του ρυθμού εγκατάστασης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας.
- Την εξασφάλιση προμήθειας φυσικού αερίου με μακροχρόνιες συμβάσεις που να καλύπτουν τις ανάγκες τόσο για νέες μονάδες ηλεκτροπαραγωγής, όσο και για βιομηχανική και οικιακή κατανάλωση.

Όσον, όμως, αφορά στις πηγές ηλεκτροπαραγωγής, θα πρέπει να εστιάσουμε στο μείγμα το οποίο αξιόπιστα και οικονομικότερα μπορεί να επιτύχει τους στόχους της ενεργειακής πολιτικής. Και προς αυτή την κατεύθυνση κινούμαστε. Εξετάζουμε προτάσεις και λύσεις με τη βοήθεια και του ΣΕΕΣ, το οποίο αποτελεί το κύριο συμβουλευτικό μας όργανο και πρόσφατα εξέδωσε και τη μελέτη του μακροχρόνιου ενεργειακού σχεδιασμού της χώρας.

4. Μπορούμε, λοιπόν, να πούμε πως η χώρα διαθέτει πλέον έναν αναπτυξιακό ενεργειακό σχεδιασμό? Μπορείτε να αναφέρετε τα κύρια χαρακτηριστικά του σε αδρές γραμμές?

Η Έκθεση είναι μία επιστημονική εισήγηση του ΣΕΕΣ και επίσης μία βάση πληροφόρησης των πολιτών. Δεν αποτελεί ένα λεπτομερειακό αναπτυξιακό πρόγραμμα, πράγμα που δεν έχει θέση σε μια ελεύθερη αγορά, αλλά είναι ένα κείμενο προσανατολισμού από το οποίο οι επενδυτές -δημόσιες επιχειρήσεις ή ιδιώτες- θα πάρουν τις απαιτούμενες πληροφορίες προκειμένου να οδηγηθούν στις επενδυτικές αποφάσεις τους σε όλους τους τομείς της ενέργειας.

Εντός του πλαισίου των ανωτέρω στρατηγικών στόχων είναι και η επίτευξη των δεσμευτικών για τη χώρα στόχων της Ευρωπαϊκής Ενεργειακής Στρατηγικής: Μείωση μέχρι το 2020 των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 4% σε σχέση με το 2005, για τις κατηγορίες εκτός πεδίου εφαρμογής των ETS, συμμετοχή των ΑΠΕ στην τελική χρήση ενέργειας κατά 18% για το 2020, και βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κατά 20%.

Η ενεργειακή μας στρατηγική μακροπρόθεσμα αναδεικνύει τρεις προτεραιότητες για το κράτος:

- Τη δημιουργία αξιόπιστων και σταθερών θεσμικών, ρυθμιστικών και ελεγκτικών πλαισίων, καθώς και τη θέσπιση αποτελεσματικών κανόνων για την ομαλή λειτουργία των ενεργειακών αγορών και του ανταγωνισμού. Κανόνες διαφανείς και ισότιμους για όλους, που θα δημιουργούν το κατάλληλο κλίμα, για την υλοποίηση των αναγκαίων ιδιωτικών και δημόσιων επενδύσεων, όσο και για την προστασία του δημόσιου συμφέροντος, των καταναλωτών και του περιβάλλοντος.
- Το σχεδιασμό και τη συνεπή υλοποίηση μιας ολοκληρωμένης περιβαλλοντικής πολιτικής στον ενεργειακό τομέα, με ενσωμάτωση όλων των κρίσιμων από περιβαλλοντική άποψη Κοινοτικών Οδηγιών στο εθνικό μας δίκαιο, αλλά και την προώθηση ειδικών προγραμμάτων και δράσεων περιβαλλοντικού χαρακτήρα, στο πλαίσιο ενός συνολικού εθνικού χωροταξικού και περιβαλλοντικού σχεδιασμού, που θα ελαχιστοποιεί το διοικητικό κόστος, θα εξαλείφει τα εμπόδια και τη γραφειοκρατία για την υλοποίηση των επενδύσεων και θα μεγιστοποιεί τα οφέλη για την εθνική οικονομία, το περιβάλλον και τη κοινωνία.

- Την υλοποίηση μεγάλων έργων ενεργειακών διασυνδέσεων για την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού μέσω της διαφοροποίησης των ενεργειακών πηγών.

Βραχυπρόθεσμα, πρώτη προτεραιότητα είναι η βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας, μέσα από τη προώθηση ειδικών προγραμμάτων και δράσεων για την ΕΞΕ και ΟΧΕ (ορθολογική χρήση ενέργειας), την αξιοποίηση των δυνατοτήτων των «καθαρών» και αποδοτικών ενεργειακών τεχνολογιών, την υιοθέτηση σύγχρονων και αποτελεσματικών εργαλείων διαχείρισης της ενέργειας και την καλλιέργεια υγιούς καταναλωτικής συνείδησης στους πολίτες σχετικά με την ενέργεια.

5. Αναφέρατε τη μεγάλη σημασία που έχει η εξοικονόμηση και ορθολογική χρήση ενέργειας. Πιστεύετε ότι οι καταναλωτές είναι επαρκώς ενημερωμένοι? Αλλά και το κράτος δεν θα έπρεπε να συμβάλει σε μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας?

Η σωστή πληροφόρηση του πολίτη για τα οφέλη από την εγκατάσταση συστημάτων ΑΠΕ και ΕΞΕ με πρόγραμμα διάδοσής τους μπορεί να επιτευχθεί με κοινή δράση της πολιτείας και της βιομηχανίας. Έτσι μπορεί να υπάρξει καταλυτική συνεισφορά στην αλλαγή συμπεριφοράς του πολίτη και την αποδοχή των ΑΠΕ. Ήδη το ΥΠΑΝ παρουσίασε τη σχετική καμπάνια στους δημοσιογράφους, η οποία σύντομα θα αποταθεί στο ευρύ κοινό.

Έχετε απόλυτο δίκιο για την επισήμανσή σας σχετικά με τη συμβολή του κράτους σε μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας. Θα σας αναφέρω ορισμένα μέτρα που προωθεί το Υπουργείο μας προς το σκοπό αυτό.

Το Υπουργείο Ανάπτυξης έχει επεξεργαστεί σχέδιο Κοινής Υπουργικής Απόφασης **(ΚΥΑ)** των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης, που αποσκοπεί στην επικαιροποίηση του υφιστάμενου κανονιστικού πλαισίου και τη συνολική και ενιαία ρύθμιση του θέματος της εξοικονόμησης ενέργειας στα κτίρια του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα, έτσι ώστε να επιτευχθεί η βελτίωση της ενεργειακής και περιβαλλοντικής συμπεριφοράς των κτιρίων αυτών και να αποτελέσουν παράδειγμα εξοικονόμησης ενέργειας.

Συνοπτικά, η παρούσα ΚΥΑ αναφέρεται :

- στην υποχρέωση σύνδεσης (όπου υπάρχει ήδη δίκτυο) ή αίτησης σύνδεσης (όπου αναμένεται να υπάρξει δίκτυο) με το δίκτυο φυσικού αερίου
- στη μείωση αέργου ισχύος (συνημίτονο φ)
- στην προληπτική, τακτική και λεπτομερή συντήρηση κλιματιστικών εγκαταστάσεων
- στην τήρηση των διαφόρων προτύπων CEN για καθορισμό των επιθυμητών και επιτρεπόμενων θερμοκρασιών, της απαιτούμενης ποσότητας φρέσκου αέρα, καθώς και των επιπέδων φωτισμού ανάλογα με το χώρο
- στην αντικατάσταση λαμπτήρων με ενεργειακά αποδοτικότερους (κλάσης Α). Για τη συγκεκριμένη δράση, έχει ήδη αρχίσει η συλλογή στατιστικών στοιχείων από το σύνολο του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα
- στην εγκατάσταση διατάξεων αυτοματισμού (όπου δεν υπάρχουν ήδη)
- επίσης, προτείνονται πρόσθετα μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας τα οποία δεν απαιτούν την συναίνεση του ιδιοκτήτη του κτιρίου (στην περίπτωση που το κτίριο δεν είναι ιδιοκτησία του Δημοσίου ή των φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα), όπως πχ. χρήση κατάλληλων ψυχρών βαφών, τοποθέτηση ανεμιστήρων οροφής για φυσικό αερισμό, σκίαση του κελύφους των κτιρίων, κ.α.

Με την ΚΥΑ, προβλέπεται επίσης ο ορισμός Ενεργειακού Υπεύθυνου, που μπορεί να είναι αρμόδιος για ένα ή περισσότερα του ενός κτίρια κάθε φορέα.

Επιγραμματικά, μπορείτε να θεωρήσετε την ΚΥΑ αυτή ως το πρώτο ουσιαστικό βήμα για την εγκαθίδρυση ενός συστήματος «ενεργειακά και περιβαλλοντικά φιλικού» στη λειτουργία του Δημοσίου, έτσι ώστε το Δημόσιο να αποτελέσει τον προπομπό και το «καλό παράδειγμα» για τα όσα πρέπει να γίνουν -και- στη χώρα μας στον τομέα ενέργειας και προστασίας του περιβάλλοντος.

Μια άλλη ενέργεια που προωθεί το ΥΠΑΝ είναι το πρωτόκολλο συνεργασίας που υπέγραψε στις 22/11/2007 με την Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων, με σκοπό το σχεδιασμό προγράμματος που θα απευθύνεται στους ΟΤΑ και τους δημότες και προβλέπει την υλοποίηση έργων και δράσεων βελτίωσης της ενεργειακής αποδοτικότητας.

Το πρόγραμμα που έχει ως τίτλο «Εξοικονομώ» θα χρηματοδοτηθεί από το ΕΣΠΑ 2007-2013 και έχει ως στόχο τη βελτίωση των όρων της ενεργειακής αποδοτικότητας σε τοπικό επίπεδο, την προώθηση δράσεων επίδειξης με άμεσα εφαρμόσιμα αποτελέσματα και την ευαισθητοποίηση των πολιτών και των στελεχών της διοίκησης και της αυτοδιοίκησης σε ζητήματα εξοικονόμησης ενέργειας, προστασίας και βιώσιμης διαχείρισης του αστικού περιβάλλοντος. Ο συνολικός προϋπολογισμός του προγράμματος θα ανέρχεται σε 400.000.000 ευρώ.

Ειδικότερα, θα χρηματοδοτηθούν δράσης εξοικονόμησης ενέργειας σε υφιστάμενα δημοτικά κτήρια κατά το πρότυπο του επιτυχημένου προγράμματος «Πρόσοψη», δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας σε υπαίθριους χώρους (δημοτικός φωτισμός, βιοκλιματικός σχεδιασμός πλατειών, διαμόρφωση πεζοδρομίων με κατάλληλα υλικά), δράσεις αστικής κινητικότητας (μελέτες) αλλά και δράσεις δικτύωσης, ενημέρωσης και πληροφόρησης πολιτών.

Το αναμενόμενο όφελος από τις χρηματοδοτούμενες παρεμβάσεις (δηλ. η εξοικονόμηση ενέργειας) αναμένεται υψηλό. Για παράδειγμα, μια παρέμβαση στο κτηριακό κέλυφος όπως η προσθήκη θερμομόνωσης προσφέρει εξοικονόμηση από 15% -40%, η αντικατάσταση παλαιών παραθύρων, εξωτερικών θυρών και κουφωμάτων προσφέρει εξοικονόμηση ενέργειας 10%-20% για θέρμανση, ενώ η εγκατάσταση εξωτερικών σκιάστρων προσφέρει 20-30% εξοικονόμηση ενέργειας για ψύξη και σημαντική βελτίωση των εσωκλιματικών συνθηκών κατά τουλάχιστον 5ο C.

6. Πώς σκοπεύετε να διαχειριστείτε το ζήτημα επάρκειας ισχύος κατά τους θερινούς μήνες ? βλέπετε την πιθανότητα black out?

Όπως είναι ευρέως γνωστό, η Ελλάδα πλέον αντιμετωπίζει πρόβλημα της επάρκειας ισχύος ειδικά τη θερινή περίοδο, καθώς οι απαιτήσεις σε ενέργεια αυξάνονται με αλματώδεις ρυθμούς (ιδιαίτερως η ζήτηση για ψύξη, που κορυφώνεται τους καλοκαιρινούς μήνες). Εντοπίζεται λοιπόν επιτακτική ανάγκη παρακολούθησης της ευστάθειας, αξιοπιστίας και επάρκειας του συστήματος παραγωγής, μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας της χώρας με τη λήψη μέτρων, μεταξύ άλλων, ορθολογικής χρήσης και εξοικονόμησης ενέργειας. Επιπροσθέτως χρήζει ενίσχυσης ο επιτελικός ρόλος του Υπουργείου Ανάπτυξης, με σκοπό το βέλτιστο συντονισμό των εμπλεκόμενων φορέων που εποπτεύει το Υπουργείο, την αποτελεσματικότερη παρέμβαση στις διαδικασίες του τομέα Ενέργειας και τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων ενεργειακών υπηρεσιών του Υπουργείου Ανάπτυξης και των φορέων του.

Η εξυπηρέτηση των θερινών αιχμών αποτελεί μόνιμη μέριμνα για τους εμπλεκόμενους φορείς στην ηλεκτροπαραγωγή (ΔΕΣΜΗΕ, Διαχειριστής Δικτύου και ΔΕΗ Α.Ε.). Τα Συστήματα Μεταφοράς και Διανομής σχεδιάζονται σε συνεργασία μεταξύ ΔΕΣΜΗΕ και Διαχειριστή Δικτύου, έτσι ώστε να είναι επαρκή για την τροφοδότηση των φορτίων καθ'όλη τη διάρκεια του έτους και κατά τις ώρες αιχμής

Στο πλαίσιο των ανωτέρω, το Υπουργείο Ανάπτυξης, σε συνεργασία με τους εποπτευόμενους φορείς στον τομέα της Ενέργειας, εκπόνησε Σχέδιο Δράσης Διαχείρισης της Αιχμής της Ζήτησης που αποτελεί μια προσπάθεια να διερευνηθεί η ικανότητα του Συστήματος Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας να ανταπεξέλθει στις αυξημένες ανάγκες της θερινής περιόδου (ξεκινώντας το θέρος του 2008) και να γίνει η αποτύπωση των δράσεων και των μέτρων που έχουν δρομολογηθεί για την αντιμετώπιση της θερινής αιχμής.

Επιπλέον, το Υπουργείο ήδη σχεδιάζει την άμεση προκήρυξη διαγωνισμού για τη δημιουργία νέων μονάδων ηλεκτροπαραγωγής που θα στοχεύουν στην αντιμετώπιση της ζήτησης αιχμής το καλοκαίρι του 2009. Σε συνεργασία με το Διαχειριστή του Εθνικού Συστήματος (ΔΕΣΜΗΕ) πρόκειται να διαμορφωθούν τεύχη διακήρυξης που να εγγυώνται τη δυνατότητα υλοποίησης και θέσης σε λειτουργία των νέων μονάδων το αργότερο μέχρι τον Ιούλιο του 2009 προκειμένου να ενισχύσουμε περαιτέρω το δίκτυο και να διασφαλίσουμε την ομαλή παροχή ενέργειας στη χώρα, ιδίως κατά τους πλέον «δύσκολους» μήνες από πλευράς κατανάλωσης. Ο προγραμματισμός είναι φιλόδοξος αλλά η αποφασιστικότητα για την υλοποίησή του είναι δεδομένη.

7. Αναφέρατε πρωτοβουλίες συμπράξεων δημοσίου -ιδιωτικού τομέα. Πώς γίνεται εφικτή η κάλυψη των επιπλέον αναγκών με τον τρόπο αυτό?

Οι πρωτοβουλίες αυτές θα μπορούσαν να αφορούν συγκεκριμένες ομάδες καταναλωτών/χρηστών οι οποίες έχουν πρόσθετες ανάγκες ή κινδυνεύουν σοβαρά από διακοπές ρεύματος κυρίως σε περιόδους αιχμής, όπως για παράδειγμα βιομηχανίες πχ σε ΒΙΠΕ, ή μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες χωροταξικά συγκεντρωμένες (πχ Κρήτη, Ρόδος κλπ), ή Κτίρια Γραφείων, ή ΟΤΑ (για την κάλυψη των πρόσθετων αναγκών των δημοτών τους, των Δημοτικών Επιχειρήσεων ή και μεγάλων καταναλωτών του Δήμου πχ κτίρια γραφείων, ξενοδοχεία κλπ) ή σε συνδυασμό των ανωτέρω.

Η βασική αρχή διατυπώνεται ως εξής : Μια ομάδα καταναλωτών/χρηστών από αυτές που περιγράφονται παραπάνω οι οποίες έχουν συμφέρον από την χρήση της πρόσθετης παραγωγής ενέργειας και παρουσιάζει σταθερή ετήσια κατανάλωση, θα μπορούσε «να συμπράξει» και να διαθέσει το απαιτούμενο κεφάλαιο για την πραγματοποίηση της απαιτούμενης επένδυσης προκειμένου να καλυφθούν οι πρόσθετες ανάγκες τους ή η ζήτηση της αιχμής τους. Η απόδοση της επένδυσης μπορεί να είναι είτε άμεση επί του κεφαλαίου, ή έμμεση μέσω μείωσης της τιμολόγησης.

Οι παραπάνω καταναλωτές/χρήστες θα μπορούσαν να απευθυνθούν και σε ιδιώτες επενδυτές είτε να συμπράξουν με αυτούς για την υλοποίηση της επένδυσης.

Για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, μπορούν να αξιοποιηθούν πηγές ενέργειας (ενεργειακό καύσιμο) που δεν εξαρτώνται από τη διεθνή αγορά (πετρέλαιο, φυσικό αέριο, άνθρακα κ.λ.π.) και είναι φιλικές προς το περιβάλλον όπως :

- Δημοτικά και άλλα απορρίμματα σε προγράμματα μετατροπής τους σε ενέργεια με ταυτόχρονη παραγωγή και διάθεση στην αγορά και άλλων μη ενεργειακών προϊόντων, όπως για παράδειγμα δομικών υλικών από τη λυματολάσπη, αυξάνοντας έτσι την αποδοτικότητα της επένδυσης ή

- η χρήση βιομάζας και γεωθερμίας, οι οποίες μπορούν να αξιοποιηθούν ταυτόχρονα για οικιακή ή γεωργική χρήση (θέρμανση – θερμοκήπια κ.λ.π.)

Μια πρωτοβουλία αυτού του είδους θα μπορούσε να ξεκινήσει πιλοτικά από κάποιους φορείς και θα μπορούσε να υποστηριχθεί από καινοτόμες δράσεις Εθνικών και Κοινοτικών Προγραμμάτων.

Το σχήμα σύμπραξης ΣΔΙΤ για τη μορφή επένδυση - διανομή - αποπληρωμή βοηθά για τη «λιτή» κατανάλωση αλλά και υποκινεί την επίτευξη τεχνολογικής ικανότητας μέτρησης κατανάλωσης κατ' άτομο, συσκευή, κτίριο. Η συνέργεια στη ενεργειακή απόδοση θα συνδράμει στην εξοικονόμηση/μείωση απωλειών και τελικά τη δίκαιη τιμολογιακή επιβάρυνση του χρήστη.

8. Πιστεύετε ότι η εθνική ενεργειακή πολιτική εντάσσεται πλήρως στο αντίστοιχο ευρωπαϊκό πλαίσιο? Με άλλα λόγια οι ευρωπαϊκοί στόχοι μπορούν να καταστούν εφικτοί για την Ελλάδα? Πχ είναι εφικτοί οι στόχοι ΑΠΕ με δεδομένο και το πρόβλημα που έχει προκύψει με τα φωτοβολταϊκά?

Βρισκόμαστε σε μια περίοδο κατά την οποία σημειώνονται κοσμοϊστορικές εξελίξεις στο διεθνή ενεργειακό τομέα, ταχύτερες, ίσως, από την ικανότητά μας να τις διοικήσουμε. Εξελίξεις που θα δημιουργήσουν όμως σπουδαίες ευκαιρίες για επίλυση μεγάλων περιβαλλοντικών, κοινωνικών και οικονομικών ζητημάτων. Για το λόγο αυτό πρέπει να είμαστε προετοιμασμένοι.

Όπως άλλωστε είπε ο Αμερικανός εκπαιδευτικός Γούντνεί Γιάνγκ : “είναι προτιμότερο να προετοιμαστείς για μια ευκαιρία και να μην την έχεις, παρά να έχεις μια ευκαιρία και να μην είσαι προετοιμασμένος”.

Ας δούμε συνοπτικά ποιές είναι οι παράμετροι των εξελίξεων :

- Πρώτον, η κλιματική αλλαγή η οποία επηρεάζει πλέον καθοριστικά τις ενεργειακές επιλογές
- Δεύτερον, η αύξηση της αβεβαιότητας για την ανακάλυψη νέων μεγάλων κοιτασμάτων υδρογονανθράκων.
- Τρίτον, η έντονη παρουσία του παράγοντα της «γεωπολιτικής αστάθειας».
- Τέταρτον, οι φόβοι για διακοπή του ενεργειακού εφοδιασμού στην Ευρώπη.
- Πέμπτον, η σοβαρή καθυστέρηση αλλά και αντίδραση στο ουσιώδες θέμα της ελεύθερης λειτουργίας και ανταγωνισμού των ενεργειακών αγορών.

Κάθε μια από τις παραμέτρους αυτές καταδεικνύει μια άβολη αλήθεια: την παγκόσμια εξάρτηση από τις εξαντλούμενες πρωτογενείς πηγές ενέργειας με ότι αυτό συνεπάγεται για το περιβάλλον αλλά και για τις οικονομίες μας λόγω της ανόδου των τιμών αλλά και της εκρηκτικής αύξησης του παγκόσμιου πληθυσμού που, όπως προβλέπουν όλα τα σενάρια, θα οδηγήσει σε διπλασιασμό της παγκόσμιας ζήτησης για ενέργεια έως το 2030. Παράλληλα, η μεταφορά πρωτογενών πηγών ενέχει μεγάλο ρίσκο, ενώ τα ενεργειακά συμφέροντα προκαλούν μεγάλες περιφερειακές διαμάχες. Και στην περίπτωση αυτή τα καλύτερα μαθήματα τα παίρνεις από τις χειρότερες πρακτικές.

Οι μελλοντικές γεωπολιτικές συνέπειες είναι ομολογουμένως δύσκολο να προβλεφθούν. Μπορούν όμως να διαμορφωθούν. Και για να γίνει αυτό επιβάλλεται μια σοβαρή αξιολόγηση των ενεργειακών δυνατοτήτων όλων των πηγών ενέργειας και των αντίστοιχων περιβαλλοντικών, οικονομικών και κοινωνικών τους επιπτώσεων και η θέσπιση μιας βιώσιμης πολιτικής. Δηλαδή μιας πολιτικής που δεν θα μεταβιβάζει τα προβλήματα στις

επόμενες γενιές και δεν θα εξαντλεί τους οικονομικούς και περιβαλλοντικούς πόρους στους οποίους στηρίζεται.

Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η ΕΕ επιθυμεί μία ισχυρή ενεργειακή πολιτική που θα την μετατρέψει σε μία οικονομία υψηλής ενεργειακής απόδοσης. Η ΕΕ αποτελεί μια μοναδική αγορά 500 εκατομμυρίων καταναλωτών και 27 κρατών μελών. Είναι ο μεγαλύτερος καταναλωτής ενέργειας. Αυτό θα έπρεπε να είναι αρκετό ώστε να μας δίνει σημαντική οικονομική και πολιτική επιρροή.

Το ότι το 2020 η ΕΕ θα συνεισφέρει λιγότερο από 10% στις παγκόσμιες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, δεν θα πρέπει να μας τρομάζει. Το Πακέτο Ενέργειας-Κλίματος που παρουσίασε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με δεσμευτικούς στόχους 20% διείσδυση ΑΠΕ στη συνολική κατανάλωση των κρατών-μελών, 20% μείωση των εκπομπών CO₂ στον ενεργειακό τομέα, και 20% εξοικονόμηση στη συνολικά καταναλισκόμενη ενέργεια αποτελεί μια τεράστια πρόκληση για την Ευρώπη και δείχνει το μέτρο για τη διεθνή κοινότητα για την αποτελεσματική διαχείριση της κλιματικής αλλαγής.

Το ΥΠΑΝ διάκειται θετικά απέναντι στο νέο πακέτο. Η τήρηση ενός ευέλικτου συστήματος αναφορικά με την επιλογή του μίγματος ΑΠΕ με βάση το διαθέσιμο δυναμικό, τις εθνικές συνθήκες και τις ενεργειακές προτεραιότητες ανά τύπο Α.Π.Ε. σε κάθε ΚΜ βρίσκει απόλυτα σύμφωνη την Ελλάδα.

Η πρόκληση για κάθε χώρα αλλά και για όλους μαζί είναι διπλή. Από τη μία πλευρά η διασφάλιση της ενεργειακής ασφάλειας και από την άλλη η μείωση στην συμβολή του φαινομένου του θερμοκηπίου.

Σύμφωνα με το σχέδιο του Μακροχρόνιου Ενεργειακού Σχεδιασμού, η αναδιάρθρωση του ενεργειακού τομέα τόσο στη ζήτηση όσο και την παραγωγή ενέργειας θα απαιτήσει σημαντικούς πόρους.

Αν μέναμε άπραγοι όσον αφορά τη λήψη μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας, το έτος 2020 η ετήσια ζήτηση στη χώρα μας εκτιμάται στις 82.500 GWh. Η δε ηλεκτρική ενέργεια που θα πρέπει να παράγεται από ΑΠΕ (πλην μεγάλων υδροηλεκτρικών) πρέπει να φθάσει τις 17.000 GWh. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να εγκαταστήσουμε και να θέσουμε σε λειτουργία τουλάχιστον έξι φορές περισσότερες Μονάδες Ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ απ' όσες κατορθώσαμε μέχρι σήμερα.

Ταυτόχρονα είναι αναγκαίο να αναπτυχθεί ένα σύγχρονο παραγωγικό δυναμικό φιλικό στο περιβάλλον ικανό αφενός μεν να ικανοποιεί τη ζήτηση των υπολοίπων 66.000 GWh και την αιχμή της ζήτησης, κατάλληλο αφετέρου να στηρίζει τη διείσδυση των ΑΠΕ καλύπτοντας τα εγγενή μειονεκτήματα της παραγωγής από ΑΠΕ όπως π.χ. είναι τα καιρικά φαινόμενα, η αστάθεια κ.λπ. Απαραίτητη είναι επίσης η επέκταση και ισχυροποίηση του διασυνδεδεμένου δικτύου, η ανάπτυξη των διασυνδέσεων με απομονωμένα μικροδίκτυα νησιών με υψηλό διαθέσιμο παραγωγικό δυναμικό από ΑΠΕ, και η εφαρμογή ευέλικτων και έξυπνων αυτοματισμών σταθεροποίησης.

Εδώ τίθεται βέβαια το ερώτημα πού και πώς θα χωροθετηθούν τα απαιτούμενα MW και υπό ποιες προϋποθέσεις θα απορροφηθεί η παραγωγή των ως άνω ΑΠΕ στο Εθνικό Ηλεκτρικό Σύστημα. Η προσπάθεια χωροθέτησης ανά την επικράτεια 10.000-12.000 MW ΑΠΕ (δηλ. ενός μεγέθους ισχύος συγκρίσιμου με τη σημερινή ΔΕΗ), είναι φανερό ότι θα ασκήσει έντονες χωροταξικές πιέσεις και, πιθανώς, να δημιουργήσει μη αμελητέες συγκρούσεις χρήσεων γης. Για το λόγο αυτό το Χωροταξικό Πλαίσιο για τις ΑΠΕ πρέπει να έχει απόλυτα ξεκαθαρισμένους στόχους και προτεραιότητες, ποιοτικά

και ποσοτικά, καθώς και σαφή και αντικειμενικά, κατά το δυνατόν, κριτήρια χωροθέτησης των εγκαταστάσεων ΑΠΕ.

Επιπλέον, πρέπει να εξετάσουμε το ζήτημα υλοποίησης των απαιτούμενων MW, αδειοδοτικά και σε επίπεδο κινήτρων. Αυτό που μετράει ως προς το στόχο επίτευξης των ΑΠΕ στο ενεργειακό ισοζύγιο και ως προς την πραγματική συμβολή τους στη βιώσιμη ανάπτυξη, είναι η εγκατεστημένη και λειτουργούσα ισχύς τους. Το επενδυτικό ενδιαφέρον, όπως εκφράστηκε για παράδειγμα στα φωτοβολταϊκά συστήματα, δεν πρέπει να μείνει ανεκμετάλλευτο, αλλά να αντιμετωπιστεί στο σύνολό του με υπέρβαση των προγραμματικών προβλέψεων, δίνοντας ισότιμη ευκαιρία σε όλους για υλοποίηση των ώριμων τεχνικά και οικονομικά έργων.